

Digitale inclusie: beschikbare data en onderzoek over internettoegang en gebruik in Utrecht

Welke cijfers zijn beschikbaar?

- Voor Utrecht en wijken in de stad hebben we data over internetgebruik en vaardigheden uit de Inwonersenquête. Dit gaat over hoe vaak mensen gebruik maken van internet, in hoeverre ze moeite hebben met het gebruik van internet en of bijvoorbeeld hulp vragen. Desgewenst kunnen we hierbij kijken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen en inkomensgroepen. De cijfers uit de Inwoner enquête zijn uit 2019. In het najaar van 2021 heeft een nieuwe enquête plaatsgevonden, de uitkomsten daarvan zijn in het voorjaar van 2022 beschikbaar. Zie ook: [Digitale vaardigheden | Utrecht Monitor \(utrecht-monitor.nl\)](#) en [Dashboard2020 - Sociale kracht - Utrecht \(incijfers.nl\)](#)
- Eerste vraag is meer te weten over internettoegang in Utrecht. Hier zijn geen specifiek Utrechtse cijfers voor beschikbaar. Wel hebben we cijfers van het CBS over de landelijk situatie (internettoegang thuis) en verschillen tussen groepen. En een onderzoek uit Amsterdam naar internettoegang onder minima. Zie: [StatLine - Internettoegang en internetactiviteiten; persoonskenmerken \(cbs.nl\)](#) en [Amsterdamse minima, digitale middelen en media | Website Onderzoek en Statistiek](#)

Wat doen we om een beeld te krijgen van de Utrechtse situatie?

- Onderstaand geven de verschillende cijfers die beschikbaar zijn over de beschikking tot internet en het gebruik van internet. We kijken hiervoor naar hoeveel mensen thuis beschikking hebben tot internet, hoeveel mensen dagelijks internet gebruiken en hoeveel mensen nooit internet gebruiken.
- Om een beeld te krijgen van de internettoegang en gebruik van internet bij Utrechters vertalen we de landelijke cijfers naar de Utrechtse situatie. Landelijk weten we welk deel van een bepaalde bevolkingsgroep (bijvoorbeeld jongeren) toegang heeft tot internet. Op basis van de omvang van deze groepen in de Utrechtse bevolking, berekenen we de aantallen in Utrecht. Opgeteld maken we zo een schatting van het totale aandeel internettoegang en gebruik in Utrecht.
- We beschrijven wat de landelijke verschillen zijn tussen bevolkingsgroepen, om een beter beeld te krijgen van de situatie. We gaan ervan uit dat de verschillen tussen de groepen die we beschrijven in Utrecht niet anders zijn dan landelijk gemiddeld (dus ouderen in Utrecht verschillen net zo van jongeren in Utrecht als elders in Nederland).
- Aanvullend geven we de conclusies weer uit onderzoek uit Amsterdam onder minima. Ook hier gaan we ervan uit dat minima in Utrecht niet sterk afwijken van minima in Amsterdam op dit gebied. Het Amsterdamse onderzoek geeft aan dat de cijfers uit het onderzoek geïnterpreteerd moeten worden als een benadering van de werkelijkheid vanwege de onderzoeksmethode en de respons.

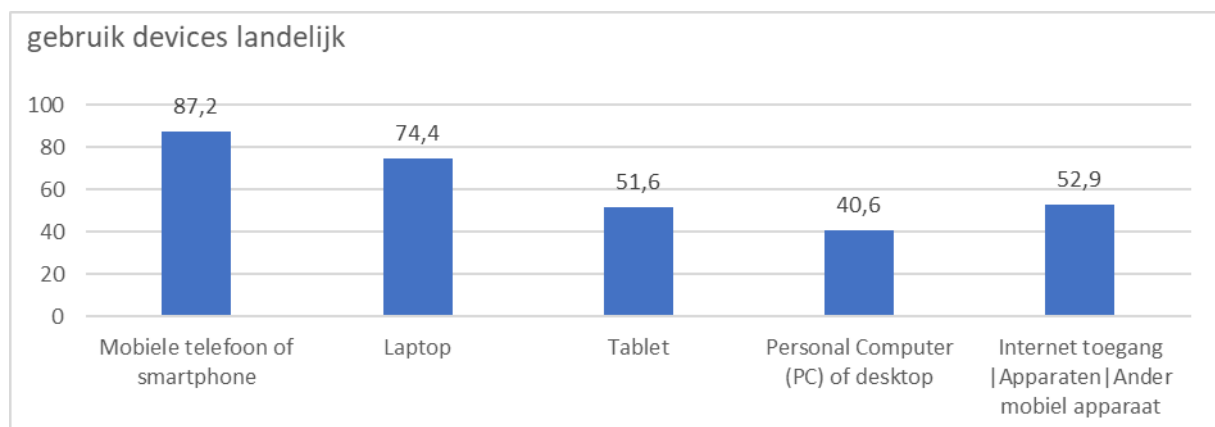
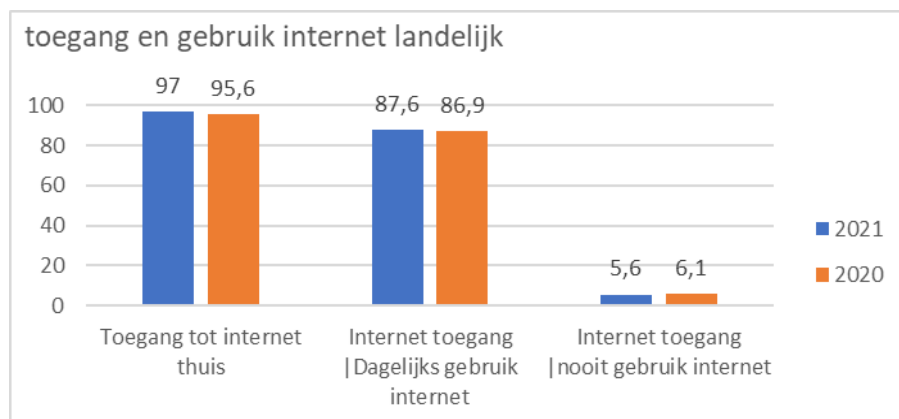
Uitkomsten samengevat

- Op basis van een doorberekening van landelijke cijfers naar de bevolkingssamenstelling van Utrecht, ligt het aandeel Utrechters met toegang tot internet rond de 98%. Naar schatting maakt tussen de 3,9% en 4,5% van de Utrechters nooit gebruik van internet. Landelijk gemiddeld is dit respectievelijk 97% en 5,6%. Waarschijnlijk zijn de cijfers voor Utrecht gemiddeld iets positiever vanwege de relatief jonge en hoog opgeleide bevolking. Landelijke cijfers geven welk verschillen tussen groepen, deze zullen er in Utrecht ook zijn.

- Uit landelijk CBS onderzoek blijkt dat het internetgebruik tussen 2020 en 2021 is toegenomen van 95,6% naar 97%. Internet wordt door 87,2% van de mensen gebruikt op hun telefoon, Bijna driekwart (74,4%) heeft (ook) een laptop om internet te gebruiken.
- Uit landelijke onderzoek blijkt ook dat internettoegang en gebruik niet voor alle groepen gelijk is. Er zijn verschillen naar leeftijd, opleidingsniveau en inkomen.
 - o Van de 75-plussers heeft maar 79,6% thuis toegang tot internet en gebruikt 25,3% nooit internet.
 - o Bij mensen met een lager opleidingsniveau heeft gemiddeld 93,4% thuis toegang tot internet en gebruikt 11,6% nooit internet.
 - o Bij mensen in het laagste inkomenskwartiel heeft 92,8% thuis toegang tot internet en geeft 12,8% aan nooit internet te gebruiken.

97% van de Nederlanders heeft thuis toegang tot internet, 5,6% gebruikt nooit internet

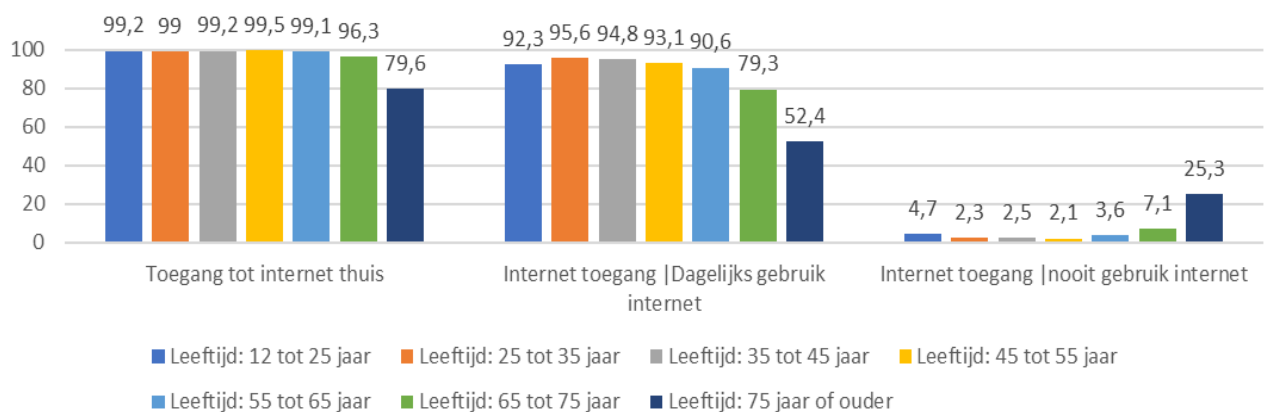
- Landelijk heeft gemiddeld 97% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder toegang tot internet thuis. 87,6% maakt dagelijks gebruik van internet. 5,6% van de Nederlanders maakt nooit gebruik van internet.
- Tussen 2020 en 2021 is internettoegang thuis landelijk toegenomen van 95,6% naar 97%. Ook het aandeel mensen dat dagelijks gebruik maakt van internet is een fractie gestegen. Het aandeel Nederlanders dat nooit internet gebruikt is een fractie gedaald.
- De grootste groep maakt gebruik van internet via telefoon 87,2%. Bijna driekwart heeft (ook) beschikking tot laptop (74,4%). De pc wordt met 40,6% minder gebruikt.

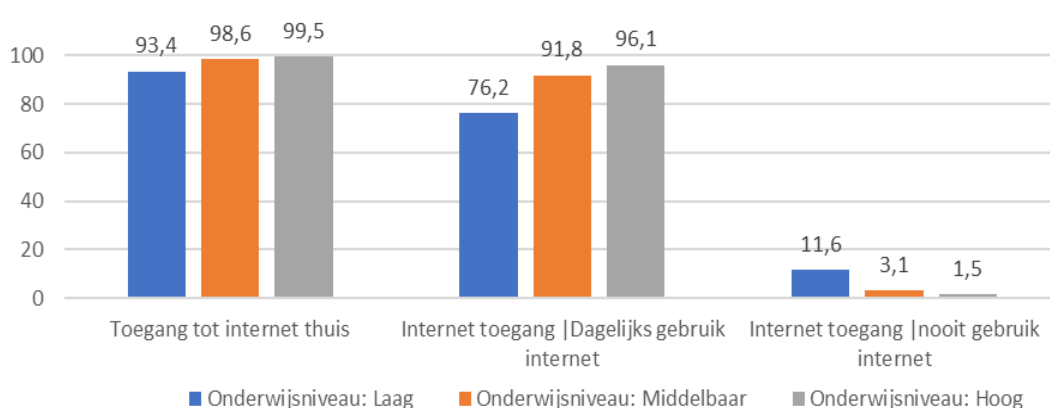
Internettoegang en gebruik verschilt naar leeftijd, opleidingsniveau en inkomen

- Internettoegang en gebruik daalt bij mensen boven de 65 jaar en nog sterker bij mensen van 75 jaar of ouder. Bij jongeren leeftijdsgroepen ligt de toegang rond 99%, voor 75-plussers is dit 79,6%. Dagelijks gebruik bij deze groep ligt nog lager, namelijk op 52,4%. Ruim een kwart geeft aan nooit internet te gebruiken (25,3%).
- Internettoegang verschilt ook bij groepen met verschillend opleidingsniveau. Toegang tot internet ligt bij lager opgeleiden ruim 6% lager dan bij hoger opgeleiden (93,4% versus 99,5%). Een op de tien lager opgeleiden gebruikt nooit internet (11,6%).
- De stedelijkheid van de woonomgeving lijkt niet veel verschil te maken in het hebben in thuis toegang hebben tot internet of gebruik van internet.
- Inkomensniveau laat ook een verschil zien in internettoegang en gebruik. Van de mensen die een inkomen hebben in het laagste kwartiel (eerste 25% van de verdeling van het gestandaardiseerd inkomen in NL) heeft 92,8% thuis toegang tot internet en 76,4% maakt dagelijks gebruik van internet. 12,6% van deze mensen maakt nooit gebruik van internet. Voor mensen in het hoogste inkomenskwartiel is dit respectievelijk 99% en 95,2%. Het aandeel mensen dat nooit gebruik maakt van internet is hier slechts 1,6%.

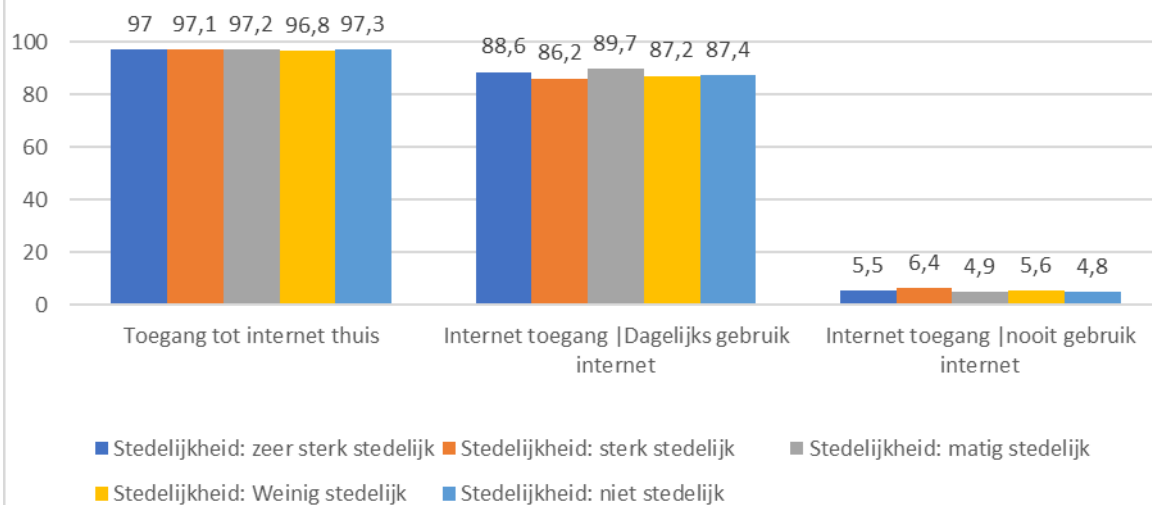
toegang naar leeftijd NL

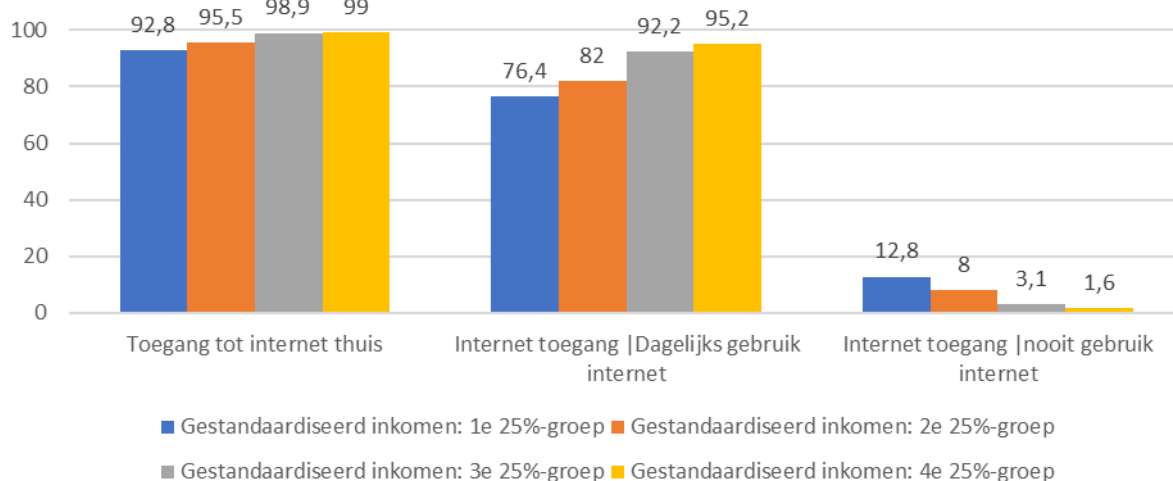
toegang naar opleidingsniveau NL

toegang naar stedelijkheidsniveau woonomgeving NL

toegang naar inkomensniveau NL

Internettoegang en gebruik in Utrecht iets hoger dan landelijk gemiddeld

- In de Inwonersenquête van 2019 geeft 2% van de Utrechters aan nooit gebruik te maken van internet. 94% maakt dagelijks gebruik van internet. Omdat het deels een online enquête betreft (mensen krijgen bij herhalingsoproep een enquête op papier), is het waarschijnlijk dat voor het aandeel 'nooit gebruik' van internet sprake is van een onderrapportage.
- Op basis van leeftijdsverdeling en opleidingsniveau ligt het aandeel Utrechters dat thuis toegang heeft tot internet tussen de 98% en 98,1%. Het aandeel Utrechters dat nooit gebruik maakt van internet komt uit op een aandeel tussen de 3,9% en 4,5%. Toegang is hoger en niet-gebruik lager dan landelijk gemiddeld en gemiddeld in zeer stedelijke gebieden. Utrecht heeft een relatief jonge en hoogopgeleide bevolking, dit zorgt voor een hoger internetgebruik.
- Als we de landelijke leeftijdsverdeling en daarbij behorende internettoegang toepassen op de Utrechtse bevolking komen we op een aandeel van 98% dat thuis toegang heeft tot internet en een aandeel van 4,5% van de bevolking dat (soms ondanks het wel hebben van toegang) nooit internet gebruikt.
- Doen we hetzelfde kijkend naar opleidingsniveau dan komen we op een percentage van 98,1% van de Utrechtse bevolking met internettoegang thuis en een aandeel van 3,9% dat nooit gebruik maakt van internet.
- Landelijk gemiddeld en in zeer stedelijke gebieden komt het CBS op een aandeel van 97% van de bevolking met thuis toegang tot internet en een aandeel van 5,6% dat nooit gebruik maakt van internet.

Internet gebruik Utrechters	
	2019
dagelijks	94%
wekelijks	2%
maandelijks	0%
een paar keer per jaar	1%
nooit	2%
Bron: Inwonersenquête gemeente Utrecht	

[illegible]

	aandeel in bevolking Utrecht (15-75 jaar)	aantal in bevolking Utrecht (15-75 jaar)	aandeel internettoegang naar opleidingsniveau landelijk	aandeel nooit gebruik van internet landelijk	berekening internet toegang Utrecht aantal personen	berekening geen internet toegang Utrecht aantal personen	berekening nooit gebruik internet Utrecht aantal personen
laag	0,19	53.821	93,4	11,6	50.269	3.552	6.243
middelbaar	0,29	82.148	98,6	3,1	80.998	1.150	2.547
hoog	0,52	147.300	99,5	1,5	146.564	737	2.210
totaal		283.270			277.831	5.439	10.999
totaal aandeel Utrechters (15-75 jaar) met toegang tot internet en nooit gebruik					98,1%	1,9%	3,9%
Bron: CBS 2021, bewerking Onderzoek & Advies							

Samenvatting berekeningen op basis van leeftijd, opleidingsniveau en landelijk gemiddeld					
	berekend toegang internet thuis Utrecht	berekend nooit gebruik Utrecht	totale omvang van deze groep in Utrechtse bevolking	berekening aandeel toegang tot internet Utrecht	berekening aandeel nooit gebruik internet Utrecht
Totaal obv leeftijd	303.946	13.811	310.235	98,0%	4,5%
Totaal obv opleidingsniveau (15- 75 jaar)	277.831	10.999	283.270	98,1%	3,9%
Totaal obv % toegang stedelijkheidsniveau en landelijk gemiddeld	300.928	17.373	310.235	97,0%	5,6%
Bron: gemeente Utrecht, Onderzoek & Advies					

Onderzoek onder minima in Amsterdam geeft een vergelijkbaar beeld als landelijke cijfers

In Amsterdam is vragenlijst onderzoek uitgevoerd naar het bezit en gebruik van digitale (communicatie) middelen en media. Als het gaat om toegang en gebruik gaf dat de volgende conclusies:

- Bijna een op de tien (8%) van de minima huishoudens in Amsterdam geeft aan geen internet of WiFi verbinding te hebben thuis. Onder alle ondervraagde Amsterdammers is dat 3%. Dit patroon komt overeen met het landelijk gemiddelde.
- 86% van de ondervraagde huishoudens in Amsterdam met een lager inkomen heeft thuis een vaste PC, laptop of tablet. Dit is zo'n 8% minder dan gemiddeld.
- Driekwart van de ondervraagde Amsterdamse minima heeft een smartphone. Gemiddeld is dit het geval voor 90% van de Amsterdammers.